

Żółkiewski, Aleksander

Muzeum Powstania Warszawskiego : kronika Społecznego Komitetu Organizacyjnego Muzeum Powstania Warszawskiego : fragmenty

Muzealnictwo 36, 93-95

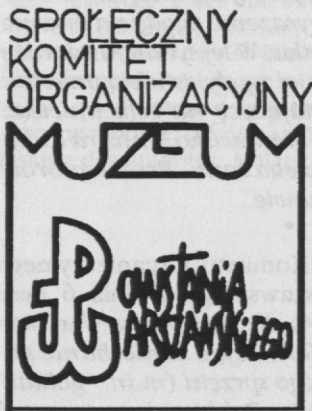
1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MUZEUM POWSTANIA WARSZAWSKIEGO

Kronika Społecznego Komitetu Organizacyjnego Muzeum Powstania Warszawskiego (fragmenty)

W 1983 r. "Muzealnictwo" (nr 26/27) zamieściło artykuł pod tym samym tytułem. Kończyła go informacja o rozwiązaniu się Społecznego Komitetu Organizacyjnego Muzeum Powstania Warszawskiego z przyczyn od niego niezależnych¹. Dziś, po dziesięciu latach, życie dopisuje dalszy ciąg tej sprawy...

Z pisma Społecznego Komitetu Organizacyjnego Muzeum Powstania Warszawskiego z dnia 24 stycznia 1994 r. (l. dz. MPW/1/94) do Wojewody Warszawskiego: *Społeczny Komitet Organizacyjny Muzeum Powstania Warszawskiego, działający w okresie od 1 lipca 1981 r. do 7 stycznia 1983 r., wówczas w ramach Towarzystwa Opieki nad Zabytkami, obecnie wznawia pracę jako samodzielny ruch społeczny... Uznaliśmy, że reaktywowanie działalności... stało się niezbędne w związku ze sprzedaniem nieruchomości przy ul. Bielańskiej firmie zagranicznej² i planowanymi przez nabywcę wyburzeniami, a po nich inwestycjami budowlanymi prowadzonymi na tym terenie, co przekreśliłoby ostatecznie zlokalizowanie tu Muzeum, czemu stanowczo się przeciwstawiamy. Dlatego pozwalamy sobie zasygnalizować, co następuje:*

— zarządzenie Nr 9 Prezydenta m. st. Warszawy z dnia 10 lutego 1983 r. w sprawie utworzenia Muzeum Powstania Warszawskiego (jako oddziału Muzeum Historycznego m. st. Warszawy) stanowi, że "jego siedzibą będzie obiekt przy ul. Bielańskiej — fragment zabudowań b. Banku Polskiego"; zarządzenie to jest aktem obowiązującym, opublikowanym w Dzienniku Urzędowym Rady Narodowej m. st. Warszawy Nr 7, poz. 25,

— zabudowania b. Banku Polskiego... są — decyzją Konserwatora Zabytków m. st. Warszawy z dnia 1 sierpnia 1981 r. (Nr 1187/A) — wpisane do rejestru zabytków, a tym samym objęte ustawową ochroną, co wyklucza podejmowanie jakichkolwiek robót zagrażających zabytkowej substancji,

— zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury i o muzeach (Dz. U. Nr 10, poz. 48 z późn. zm.) przeniesienie własności

państwowego zabytku wymaga uprzedniej zgody Ministra Kultury i Sztuki...

Z uzyskanego przez nasz Komitet rozeznania wynika, że uwłaszczony³ nie spełnił ustawowo określonych wymogów prawnych...

W tym stanie rzeczy — naszym zdaniem — sprawa kwalifikuje się do postępowania prokuratorskiego, a w jego następstwie do sądowego orzeczenia unieważniającego... umowę⁴. Zwracamy się z prośbą o podjęcie właściwych czynności w omawianym zakresie, co powinno usunąć istniejące zagrożenie reduty, jako siedziby Muzeum Powstania Warszawskiego.

Wnioskujemy również, by — biorąc pod uwagę zbliżającą się 50-tą rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego — zechciał Pan Wojewoda spowodować zlokalizowanie okolicznościowej ekspozycji i uroczystości w wybranych pomieszczeniach reduty z jednoczesnym wykorzystaniem rozległego dziedzińca, a — w razie potrzeby — także okalającego terenu.

Z pisma Społecznego Komitetu Organizacyjnego Muzeum Powstania Warszawskiego z dnia 28 stycznia 1994 r. (l. dz. MPW/2/94) do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Warszawie: ... Bezpośrednio po wpisaniu do rejestru zabytków zabudowań b. Banku Polskiego przy ul. Bielańskiej... zamontowaliśmy na frontonie tablicę ochronną. Stwierdziliśmy obecnie, że usunął ją nieznanymi sprawcami... Zwracamy się z usilną prośbą o bezzwłoczne umocowanie w poprzednim miejscu nowej tablicy⁵.

Z pisma Społecznego Komitetu Organizacyjnego Muzeum Powstania Warszawskiego z dnia 4 lutego 1994 r. (l. dz. MPW/3/94) do Prokuratora Wojewódzkiego w Warszawie: Przesyłamy w załączeniu kopię pisma z dnia 24 stycznia 94 r., skierowanego do Wojewody Warszawskiego. W świetle faktów i okoliczności opisanych we wspomnianym piśmie zachodzi uzasadnione podejrzenie rażącego naruszenia prawa przy zawieraniu... umowy kupna-sprzedaży tej nieruchomości, w wyniku czego powinno nastąpić jej unieważnienie. W związku z tym zwracamy się z wnioskiem o zbadanie sprawy pod względem jej legalności. Ponieważ zachodzi obawa podjęcia robót wyburzeniowych i budowlanych na terenie zabytkowej reduty powstańczej, pozwalamy sobie prosić o potraktowanie sprawy jako pilnej.

Z pisma Wojewódzkiego konserwatora Zabytków w Warszawie z dnia 12 kwietnia 1994 r. (l. dz. WKZ. IN.1187/791/94) do Społecznego Komitetu Organizacyjnego Muzeum Powstania Warszawskiego: *Odpowiadając na wniosek o dopuszczenie Społecznego Komitetu Organizacyjnego Muzeum Powstania Warszawskiego do udziału w postępowaniach administracyjnych, których przedmiotem jest zabytkowa rezydenta powstańcza przy ul. Bielańskiej w Warszawie uprzejmie informujemy, że wniosek ten został uznany za zasadny i, w związku z tym, uwzględniony.*

Z pisma Społecznego Komitetu Organizacyjnego Muzeum Powstania Warszawskiego z dnia 18 kwietnia 1994 r. (l. dz. MPW/5/94) do Prokuratora Wojewódzkiego w Warszawie: *... przesyłamy w załączeniu decyzję o ustaleniu lokalizacji inwestycji 42/84 Komisji Planowania Urzędu m. st. Warszawy z dnia 5 października 1984 r. wydaną Muzeum Historycznemu m. st. Warszawy, lokalizującą Muzeum Powstania Warszawskiego w zabudowaniach b. Banku Polskiego przy ul. Bielańskiej 10 w Warszawie. Decyzja ta zachowuje ważność, bowiem nie zachodzą okoliczności określone w § 19 uchwały nr 196 Rady Ministrów z dn. 29. XII.77 r. w sprawie lokalizacji inwestycji (M. P. Nr 32 z 1983 r.).*

Z pisma Wydziału Kultury Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie z dnia 18 kwietnia 1994 r. (l. dz. Kl. IV-4012/8/94) do przewodniczącego Społecznego Komitetu Organizacyjnego Muzeum Powstania Warszawskiego: *W związku z pismem l. dz. MPW/1/94 z 24 stycznia 1994 r. w sprawie obiektu zabytkowego przy ul. Bielańskiej 10, uprzejmie informuję, że stan prawnoułasnościowy nieruchomości jest zgodny z treścią Pana wystąpienia. W tym stanie rzeczy*

Wojewoda Warszawski zwrócił się do Ministra Kultury i Sztuki z prośbą o opinię oraz informację czy Zakład Lamp Profesjonalnych sprzedając obiekt wpisany do rejestru zabytków uzyskał na to zezwolenie Ministra lub spełnił inne warunki umożliwiające sprzedaż nieruchomości zgodnie z obowiązującym prawem. Otrzymaliśmy odpowiedź Ministra⁶, który stwierdza, że Zakład Lamp Profesjonalnych nie występował z wnioskiem o wyrażenie zgody na przeniesienie własności tego zabytku. W tej sytuacji, zdaniem Ministra, wobec braku takiej zgody, istnieje przesłanki do podjęcia działań mających na celu unieważnienie umowy sprzedaży. Stanowisko Ministra Kultury i Sztuki zostało przekazane Prokuratorowi Wojewódzkiemu w Warszawie...

Z pisma Społecznego Komitetu Organizacyjnego Muzeum Powstania Warszawskiego z dnia 6 maja 1994 r. (l. dz. MPW/1a/94) do Wojewody Warszawskiego: *... Uzyskaliśmy informację o zaniechaniu plenarowej ekspozycji ciężkiego sprzętu (m.in. "goliata" ze zbiorów Muzeum Wojska Polskiego) na terenach otaczających rezydę powstańczą przy ul. Bielańskiej... Uważamy tę decyzję za pozbawioną trafności. Naszym zdaniem należałoby ją zweryfikować, poszukując realnego rozwiązania, którym mogłaby się okazać pomoc wojska. Ze swej strony deklarujemy podjęcie — w trybie pilnym — rozmów z Ministrem Obrony Narodowej, zmierzających do nieodpłatnego przetransportowania tego sprzętu i wystawienia — na czas ekspozycji związanej z obchodami pięćdziesięciolecia Powstania — całodobowej warty wojskowej...*

O dalszym przebiegu poruszonych tu spraw i padających rozstrzygnięciach poinformujemy wkrótce...

Warszawa, lipiec 1994

Przypisy

1. Marian Pyzel (b. Przewodniczący b. Społecznego Komitetu Budowy Pomnika Powstania Warszawskiego 1944): *Równoległe z nami działał Społeczny Komitet Organizacyjny Muzeum Powstania Warszawskiego... Komitet ten protestacyjnie rozwiązał się, nie chcąc ulec "zjednoczeniowym" naciskom, które wciąż były ponawiane... Woleli zrezygnować z dalszej działalności, niż utracić niezależność... Niestety, mimo całej sympatii z jaką obserwowaliśmy ich zbiórki eksponatów, urządzenie wystaw oraz wszelkie poczynania organizacyjne, nie byliśmy w stanie pomóc im w jakikolwiek sposób. (Bitwa o pomnik. Warszawa 1992, s. 57 i 68.)*
2. Powinno być: *firmie polsko-zagranicznej.* Firma ta przybrała nazwę "REDUTA"; jest Spółką z o. o., z udziałem kapitału polskiego (51%) i niemieckiego (49%).

3. Uwłaszczone są tu Zakłady Lamp Profesjonalnych, które z mocy ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczeniu nieruchomości uzyskały własność zabudowań b. Banku Polskiego przy Bielańskiej i wieczyste użytkowanie gruntów tej nieruchomości.

4. Chodzi tu o umowę sprzedaży z dnia 22 lipca 1993 r. (akt notarialny Rep. A Nr 3976/93) zawartą pomiędzy Zakładami Lamp Profesjonalnych a "Redutą" Spółką z o. o.

5. Nowe tablice ochronne zostały pilnie zainstalowane.

6. Nadto w piśmie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 7 marca 1994 r. (l. dz. KGZ-1/54/94) do Wojewody Warszawskiego stwierdza się, *... że w przypadku wystąpienia Zakładu Lamp Profesjonalnych o wyrażenie zgody przez Ministra Kultury i Sztuki na zbycie w/w zabytkowej nieruchomości, nie wydałbym takiej zgody z uwagi na wielkie znaczenie tego obiektu dla historii i pamięci narodowej.*

Le Musée de l'Insurrection de Varsovie Chroniques du Comité Social d'Organisation du Musée de l'Insurrection de Varsovie (extraits)

Le Comité Social d'Organisation du Musée de l'Insurrection de Varsovie crée en 1981, dissout en 1983, vient d'être réactivé après un intervalle de 10 ans. C'est le bâtiment historique, ancien, siège de la banque Bank Polski, situé dans la rue Bielańska à Varsovie, qui devait abriter le musée, qui en est la cause. Dès le début le Comité voulait que le musée s'y installe car le bâtiment est une ancienne redoute. Les démarches aboutirent à une décision positive des autorités. Malgré cela il fut vendu en 1993 à

une compagnie polono-allemande qui projette de l'aménager en vue d'un usage commercial. Autrement dit, le musée risque de perdre le bâtiment.

Etant donné que le Comité Social d'Organisation du Musée de l'Insurrection de Varsovie considère cette vente comme une violation de la loi, il s'est adressé à la cour d'appel en demandant que l'affaire soit examinée et le contrat annulé. Les décisions finales n'ont pas encore été prises.